

ZPRAVODAJ

**LISTOPAD
PROSINEC 2013**

INTERNETOVÁ SAMOOBSLUHA PRO POJIŠTĚNCE

ČSSZ

Spuštěna internetová samoobsluha pro pojištěnce

Svou internetovou samoobsluhu pojmenovanou ePortál ČSSZ otvírá 1. prosince Česká správa sociálního zabezpečení. „Spuštěním svého ePortálu vycházíme vstříc všem, kteří online služby preferují a dosud je v nabídce našeho úřadu postrádali,“ řekl náměstek ústředního ředitele ČSSZ Karel Chod na tiskové konferenci k nové službě.

Pojištěncům ČSSZ, tedy v zásadě zaměstnancům a lidem pobírajícím důchod, zaměstnavatelům a osobám samostatně výdělečně činným nabídne přístup k některým údajům a podání vybraných online žádostí. Veřejnosti tak v některých případech odpadne přemýšlení, kdy si udělat čas jít na úřad nebo na poštu. Náměstek ústředního ředitele dále poznamenal: „ePortál ČSSZ je novým nástrojem, prostřednictvím kterého bude úřad postupně nabízet další poptávané služby.“ ePortál ČSSZ bude pro svou dostupnost a snadnou obsluhu přirozenou volbou pro klienty s kladným vztahem k internetu.

Tato internetová samoobsluha je dostupná bez ohledu na denní či noční hodinu, bez potřeby kamkoliv cestovat. Stačí otevřít internet a zadat adresu eportal.cssz.cz. ePortál ČSSZ zaručuje bezpečnost údajů, nikdo nemůže nahlížet na jiná data než na svá vlastní.

ePortál ČSSZ je jedním z výstupů projektu nazvaného „159 – Vytvoření informačního a komunikačního rozhraní za účelem poskytování informací klientům ČSSZ“, který byl spolufinancován z prostředků Evropské unie, Evropského fondu pro regionální rozvoj.

PRŮKAZY MIMOŘÁDNÝCH VÝHOD

ČSSZ

Informace o posouzení zdravotního stavu pro účely výměny průkazu mimořádných výhod - pro zdravotně postižené občany

V souvislosti se zrušením zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, došlo ke zrušení institutu mimořádných výhod. Průkazy mimořádných výhod (dále průkaz MV) však platí i po 1. lednu 2012, a to po dobu, která je na nich uvedena, nejdéle však do 31. 12. 2015. Od 1. 1. 2016 budou moci využívat benefity a nároky, vyplývající z vlastnictví průkazu MV, pouze osoby, které budou vlastnit nový průkaz osoby se zdravotním postižením (dále průkaz OZP).

Současně ode dne 1. 1. 2014 nabývá zákonem č. 313/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů a další související zákony, účinnosti novela zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů. Tato novela mění způsob posuzování zdravotního stavu pro splnění zdravotní podmínky pro nárok na průkaz OZP. To znamená, že zdravotní stav všech osob, kterým bude v období od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2015 končit platnost průkazu MV, sKarty s funkcí průkazu OZP anebo tzv. dočasného průkazu OZP, bude posouzen již podle nových posudkových kritérií.

Lékařská posudková služba České správy sociálního zabezpečení (dále LPS ČSSZ) předpokládá, že z důvodu výměny „starých průkazů MV“ za nový průkaz OZP dojde v roce 2014 a 2015 ke značnému nárůstu počtu vydaných posudků.

Lze očekávat, že **v roce 2014** pro účely řízení o přiznání průkazu OZP posoudí LPS ČSSZ celkem cca 245 000 případů, z toho 125 000 z důvodu výměny „starých průkazů MV“. **V roce 2015** se očekává posouzení obdobného počtu případů.

K zajištění hladkého průběhu posuzování byla domluvena spolupráce s Generálním ředitelstvím Úřadu práce ČR (dále GŘ ÚP). Aby výměna průkazů proběhla plynule, byli také praktičtí lékaři požádáni, aby v těchto případech vypracovali příslušnou podkladovou lékařskou dokumentaci bez prodlení.

Při řešení této výjimečné situace se neobejdeme ani bez spolupráce a pochopení zdravotně postižených občanů, kterým budou průkazky postupně vyměňovány. Držitelé „starých průkazů MV“ sami nemusejí vyvíjet žádné aktivity do doby, než budou osloveni příslušným pracovištěm Krajské pobočky Úřadu práce ČR (dále KP ÚP), který je bude informovat **o zahájení řízení z moci úřední a v případě potřeby je vyzve k součinnosti s okresními správami sociálního zabezpečení (OSSZ)**. Půjde zejména o sdělení jména a adresy ošetřujícího lékaře, pokud v podkladech KP ÚP není k dispozici, nebo včasné návštěvy ošetřujícího lékaře za účelem vyšetření a vyplnění „Lékařského nálezu pro posouzení zdravotního stavu“.

Vedení LPS ČSSZ dohodlo s GRŮ ÚP při výměně průkazek takový postup, aby probíhala plynule, bez zbytečné zátěže osob se zdravotním postižením a bez nutnosti vyžadovat bezdůvodně novou zdravotnickou dokumentaci. To se týká zejména případů trvalého zdravotního postižení, které je již doloženo posudkovou dokumentací, archivovanou na OSSZ. K nové objektivizaci zdravotního stavu dojde pouze v případě, kdy podkladová dokumentace bude chybět nebo v ní nebude zdravotní postižení dostatečně doloženo. V takovém případě bude zdravotně postižený občan vyzván lékařem OSSZ k součinnosti a jeho ošetřující lékař požádán o vypracování „Lékařského nálezu pro posouzení zdravotního stavu“.

Zdravotně postižené občany, jejichž zdravotní stav bude nutno přešetřit, prosí LPS ČSSZ o pochopení a součinnost.

LISTY SOCIÁLNÍ PRÁCE

MPSV

Poprvé vycházejí **Listy sociální práce Nový časopis (nejen) pro sociální pracovníky** vydává Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí, Kanceláří veřejného ochránce práv a Společností sociálních pracovníků ČR. Časopis pokrývá sociální práci nejen v prostředí poskytování sociálních služeb, ale zabývá se tématy týkajícími se také oblasti školství, vězeňství, zdravotnictví, veřejné správy, sociálně právní ochrany dětí aj. První, resp. „nulté“ číslo nového média vychází právě nyní v nákladu 2500 výtisků a na svých 28 stranách přináší pohledy Igora Tomeše, Jiřiny Šiklové, Jiřího Horeckého či Radka Sudy na potřebu podpory sociální práce, rozhovor s ředitelem odboru sociálních služeb a sociální práce MPSV Petrem Hanušem, sondy Růženy Kulhánkové a Pavly Kodymové do historie činnosti sociálních pracovníků od vzniku republiky po současnost či úvahu Marie Bílové nad rolí vyšších odborných škol při vzdělávání sociálních pracovníků. Kancelář veřejného ochránce práv (Magdalena Paulusová, Andrea Vašíčková) se zabývá poučovací povinností o nepojistných sociálních dávkách, Irena Podivínská otevírá téma opatrovnictví, na duchovní rozměr sociální práce je zaměřen článek prezidenta Charity ČR Pavla Posáda. Dobré praxi sociální práce v terénu je věnován příspěvek společnosti RUBIKON o podpoře osob s trestní minulostí při získávání zaměstnání, pohled na sociální práci v některých typech adiktologických služeb přináší sdružení ADVAITA, PREVENT a LAXUS, transformaci zařízení poskytujícího sociální služby osobám se zdravotním postižením se zase věnuje případová studie Domova bez zámku z Náměště nad Oslavou a praktický pohled na individualizaci přístupu ke klientům od DOZP Stod. Melanie Zajacová z MPSV představuje jako příklad dobré praxe sociální práce Program švýcarsko-české spolupráce podporující deset projektů pro seniory v Moravskoslezském, Olomouckém a Zlínském kraji. První vydání odborného pololetníku Listy sociální práce je všem zájemcům distribuováno zdarma. **Objednat si jej je možné na adrese tajemnice@apsscr.cz** . Na stejné adrese je také možné si již nyní zajistit předplatné časopisu pro příští rok, které za dvě plánovaná vydání činí 99 Kč. Další číslo Listů sociální práce vyjde v dubnu.

☑ SOUDNÍ POPLATKY

www.neziskovky.cz

Neziskové organizace budou od 1. ledna 2014 platit soudní poplatky

Ministerstvo spravedlnosti ČR zákonem č. 293/2013, který novelizuje občanský soudní řád, zavádí od 1. ledna 2014 poplatky za soudní úkony pro spolky, nadace, nadační fondy, ústavy a obecně prospěšné společnosti. Konkrétně se jedná o bod 26 v části II. zmíněného zákona.

Tato změna zatíží rozpočty spolků o tisíce korun ročně. Nadace, nadační fondy, ústavy a obecně prospěšné společnosti mohou ročně zaplatit dokonce až i desetitisíce korun. Za první zápis i jakoukoli další změnu (podání) zaplatí spolky 1 000 Kč. Pro ostatní právní formy jsou však poplatky ještě mnohem vyšší. První zápis pro ně bude zpoplatněn částkou 6 000 Kč a další změny pak 2 000 Kč.

Z vyjádření Ministerstva spravedlnosti citujeme: „Ministerstvu spravedlnosti je budoucí právní úprava známa a je si vědomo nově nastalého stavu. Konečná právní úprava souvisí s přijímáním doprovodné legislativy k novému občanskému zákoníku na úrovni zákona v Senátu Parlamentu ČR, který v konečném hlasování zamítnul návrh zákona o statusu veřejné prospěšnosti, jenž byl provázán s návrhem zákona o soudních poplatcích, podle kterého mělo dojít k osvobození od soudního poplatku u řízení ve věcech přiznání statusu veřejné prospěšnosti a k osvobození všech právnických osob, které mají tento status zapsány ve veřejném rejstříku. Osvobození od soudního poplatku tedy bylo navázáno nikoli na právní formu, ale na status veřejné prospěšnosti. Ministerstvo spravedlnosti však na přijetí zákona o statusu veřejné prospěšnosti nerezignovalo a jeho přijetí připravuje.“

Od devadesátých let u neziskových organizací fungovalo zproštění od soudních poplatků bezproblémově. V této chvíli nezbývá, než vyjádřit svůj nesouhlas přímo na Ministerstvo spravedlnosti, aby hledalo jiné a včasnější řešení, než čekání na zákon o statusu veřejné prospěšnosti.

M

ezi relativně důležité zdroje příjmů poskytovatelů sociálních služeb patří finanční či věcná plnění získaná formou sponzorských darů. Aby však darování byla v souladu se zákonem, je třeba držet se některých základních zásad.

■ **Text: Mgr. Ivan David, KMVS,**
advokátní kancelář, s. r. o.

Podmínky darování na obecně rovině velmi stručně (v pouhých třech paragrafech) obsahuje současný zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník. Darování je tímto zákonem chápáno jako dvoustranný právní úkon (smlouva), na jehož jedné straně stojí dárce, který něco bezplatně přenechává nebo slibuje, a na straně druhé stojí obdarovaný, který odpovídající dar nebo slib přijímá. Podstatou daru tedy je, že darované věci (ať již jde o finanční hotovost, nemovitost či cokoli jiného) neodpovídá žádné protiplnění; to pak znamená, že na darování neexistuje na straně obdarovaného žádný nárok a je čistě na uvážení dárce, zda dar poskytne, či nikoli. Obdarovaný samozřejmě může poskytnout – např. jako výraz vděku za dar – dárce určité plnění vlastní; kdyby však poskytnutí svého plnění podmiňoval obdržením daru, už by pojmově nešlo o darovací smlouvu. K uzavření darovací smlouvy rovněž nedojde, pokud „obdarovaný“ nezákonně „dárce“ nutí, aby mu „dar“ poskytl, když například využívá „dárce“ tísňivé situace; v tomto případě by byla darovací smlouva neplatná a na straně „obdarovaného“ vzniká bezdůvodné obohacení, které může „dárce“ žádat zpět.

Současná právní úprava darování se přímo nezabývá specifickou situací v oblasti poskytování sociálních služeb. Tento stav se pouze lehce změní po 1. 1. 2014, kdy vstoupí v účinnost nový občanský zákoník, tedy zákon č. 89/2012 Sb., který bude v tomto kontextu nově obsahovat následující ustanovení: „Darování osobě,¹ která provozuje zařízení, kde se poskytují zdravotnické nebo sociální služby, anebo osobě, která takové zařízení spravuje nebo je v něm zaměstnána, je neplatné, stalo-li se v době, kdy dárce byl v péči takového

zařízení nebo jinak přijímal jeho služby.“ (Toto pravidlo nebude platit pouze pro osoby blízké.)² I za současného stavu bychom ale v uvedených případech často dovořili neplatnost takové darovací smlouvy, například pro rozpor s dobrými mravy či pro nedostatek svobodné vůle na straně dárce.

Má-li se obdarovaným stát poskytovatel sociálních služeb, musí být samozřejmě poskytnutí a přijetí daru v souladu s povinnostmi tohoto poskytovatele, jakož i s právy (stávajícího či potenciálního) příjemce takových služeb. Základní normou, která uvedené povinnosti a práva v současnosti zakotvuje, je zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Tento zákon, vyjma toho, že stanovuje základní pravidla financování sociálních služeb a vypočítává služby, za které může poskytovatel požadovat úhradu přímo po jejich příjemci (resp. obsahuje pravidla pro stanovování výše této úhrady), rovněž uvádí mezi základními povinnostmi poskytovatele povinnost uzavřít s žadatelem o sociální služby smlouvu o jejich poskytování, ledaže v konkrétním případě existuje alespoň jeden ze zákonem výslovně vypočtených důvodů, které uzavření smlouvy brání (např. nedostatečná kapacita příslušného zařízení poskytovatele).

Není v pravomoci poskytovatele nad rámec zákona stanovovat další podmínky pro uzavření smlouvy o poskytování

sociálních služeb, tedy ani stanovit povinnost žadatele uhradit určitý poplatek, bez ohledu na to, jak tento poplatek bude nazýván („příspěvek“, „zápisné“, „dar“ apod.) a jak bude zdůvodněn (např. špatnou ekonomickou situací poskytovatele). Pokud poskytovatel smlouvu uzavřít odmítne, je pak mimo jiné povinen vydat žadateli na jeho přání písemné oznámení o odmítnutí s uvedením pravdivého a současné zákonu odpovídajícího důvodu pro odmítnutí.

V případě, že by poskytovatel uzavření smlouvy o poskytování sociálních služeb obdržením „darů“ podmínil, pak – jak vyplývá z výše uvedeného – je odpovídající „darovací“ smlouva neplatná a na straně poskytovatele vzniklo bezdůvodné obohacení. Navíc by však uvedeným chováním poskytovatel porušil své již zmíněné zákonné povinnosti, jejichž plnění se může stát předmětem inspekce příslušné krajské pobočky Úřadu práce. V případě, že by inspekce shledala porušení uvedené povinnosti, může inspekční orgán poskytovateli uložit provedení závazného opatření k nápravě i pokutu do výše 20 000 Kč za každý případ porušení. Pokud by bylo zjištěno, že poskytovatel porušuje své povinnosti zvláště závažným způsobem, mohlo by to být i důvodem ke zrušení jeho registrace.

Aby k uložení zmíněných sankcí nedocházelo, lze samozřejmě jenom doporučit, aby přijímání darů bylo co nejtransparentnější a písemně zadokumentované, přestože zákon předepisuje písemnou formu darovací smlouvy pouze v případě darování nemovitostí, u movitých věcí pak jen v případě, nedojde-li k odevzdání a převzetí věci při darování.

Aby byla smlouva platná, musí být ve smlouvě jednoznačně identifikován nejenom předmět darování, ale i obě smluvní strany; není tedy např. možné, aby jedna strana užívala ve smlouvě zcela smyšlené jméno (nejde-li např. o běžně užívaný umělecký pseudonym) nebo nebyla ve smlouvě uvedena vůbec. Na újmu platnosti smlouvy není, je-li účinnost darování vázána na splnění určité podmínky (nemající povahu poskytnutí majetkově ocenitelného protiplnění), dárce může rovněž ve smlouvě vymezit účel, k němuž má být dar užít.

V této souvislosti lze připomenout, že jednou z podmínek pro naplnění standardu kvality v okruhu č. 2 (Ochrana práv osob) je, že poskytovatel má písemně zpracována vnitřní pravidla pro při-

¹ S ohledem na skutečnost, že zde nový občanský zákoník nespécifikuje, zda má jít o osobu fyzickou nebo právnickou, lze mít za to, že uvedené ustanovení se vztahuje na oba druhy osob. Srov. též ust. § 18 uvedeného předpisu.

² Osoba blízká je novým občanským zákoníkem definována podobně jako v občanském zákoníku stávajícím, konkrétně takto: „Osoba blízká je příbuzný v řadě přímé, sourozenecká a manžel nebo partner podle jiného zákona upravujícího registrované partnerství (dále jen „partner“); jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, pokud by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pocítovala jako újmu vlastní. Má se za to, že osobami blízkými jsou i osoby sežvagané nebo osoby, které spolu trvale žijí.“ Osobami blízkými tedy mohou být například i velmi blízcí přátelé. (Srov. též úpravu osoby blízké u osob právnických v ust. § 22 odst. 2 uvedeného předpisu.)

Jímání darů a podle těchto pravidel postupuje (srov. bod 2 písm. c) Přílohy č. 2 vyhlášky č. 505/2006 Sb.). V případě, že má poskytovatel formu příspěvkové organizace, je třeba upozornit, že dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, může takový poskytovatel do svého vlastnictví nabyvat majetek darem vždy pouze s předchozím písemným souhlasem svého zřizovatele.

Závěrem můžeme v několika bodech shrnout související otázku zdanění darů. Společnosti poskytující sociální služby mají nejčastěji právní formu neziskových organizací, které zákon o daních z příjmů vymezuje jako poplatníka, který není založen za účelem podnikání. V takovém případě nejsou příjmy přijaté v souvislosti s neziskovou činností těchto organizací zdaňovány, pokud jsou zcela využity na neziskový druh činnosti, pro kterou byly založeny. Podobně je tomu i s daní darovací. Od daně darovací jsou tyto dary osvobozeny zcela. Nezisková organizace

Aby byla smlouva platná, musí být ve smlouvě jednoznačně identifikován nejenom předmět darování, ale i obě smluvní strany; není tedy např. možné, aby jedna strana užívala ve smlouvě zcela smyšlené jméno nebo nebyla ve smlouvě uvedena vůbec.

příznání k daní darovací sice podává, je však nulové bez povinnosti úhrady daně. Naopak dárce si může dar uplatnit jako odčitatelnou položku ve svém příznání, pokud splní všechny podmínky stanovené zákonem o daních z příjmů: Dar musí být poskytnut právnické osobě se sídlem v ČR, která jej využije na sociální účely. Aby byl dar odečitatelný od základu daně,

je také limitován co do výše. U právnické osoby musí být úhrnná hodnota daru minimálně ve výši 2000 Kč a maximálně lze odečíst 5 % ze základu daně. U fyzické osoby – dárce musí být úhrnná hodnota daru minimálně ve výši 1000 Kč a maximálně lze odečíst 10 % ze základu daně.

Pro doložení uplatněné odčitatelné položky daru se vyhotovuje darovací smlouva nebo postačí vystavit potvrzení o jeho přijetí. Pokud se jedná o pravidelně poskytovanou podporu, vystavuje se potvrzení na celkovou částku za celý rok. Pokud by podmínky pro osvobození od daně darovací nebyly splněny, dar by hradil obdarovaný. V případě nepeněžních darů je třeba tyto dary ocenit cenou obvyklou.

Pro úplnost nakonec připomínám, že z hlediska právního ani daňového, jak je výše shrnuto, není rozhodné, zda je dar poskytnut jednorázově, anebo je poskytován postupně v pravidelných částkách.

Redakční rada:

Bc. Martina Smolíková, Marie Havlíčková

(224 817 438, 224 817 393)

Vydává Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR,o.s.

Karlínské nám. 12

186 03 Praha 8 – Karlín

(pro vlastní potřebu)

fax: 224 817 438 e-mail: asociace@arpzpd.cz http:// www.arpzpd.cz